

Valmius- ja turvallisuuslautakunta 6.3.2025 § 5

Valmius- ja turvallisuuslautakunnan lausunto hyvinvointialueen strategioden arvioinnista

Mitkä ovat hyvinvointialueen kirkkaimmat onnistumiset kuluneella valtuustokaudella?

1. Palo- ja pelastustoiminnan palvelutaso: Palo- ja pelastustoiminnan palvelutaso ei ole merkittävästi laskenut kovista leikkauspaineista huolimatta.
2. Vasteajat: Matinkylään ja Otaniemeen on saatu paloasemat, joilla ennakoitaan olevan positiivista vaikutusta vasteaikoihin sekä henkilöstön hyvinvointiin jo nyt.
3. Johto: Palo- ja pelastustoimella on hyvä ja vastuullinen johto. Esihenkilökoulutukset on käynnistetty.
4. Yhteistyö sopimuspalokuntien kanssa: Yhteistyö sopimuspalokuntien kanssa on jatkunut hyvänä.
5. Kustannusten kasvun hillitseminen: Kustannusten kasvun hillitseminen edellyttää toimintatapojen uudistamista ja kustannustietoisuuden lisäämistä. Palvelustrategia ja pelastustoimen palvelutasopäätös ovat keskeisiä asiakirjoja ja ohjaavat toimintaa.
6. Kokonaisturvallisuus: Kokonaisturvallisuuden näkökulma palvelujen järjestämisessä perustuu jatkuvaan ja laadukkaaseen riskienhallintatyöhön. Tämä tulee olla luontaisena osana toimintaa ja prosesseja.
7. Palvelujen verkostot: Palvelujen verkostot ovat toimivia ja yhteistyö sekä tiedonkulku ovat onnistuneet.
8. Siirtymä hyvinvointialueelle: Siirtymä hyvinvointialueelle on sujunut hyvin ja palvelut ovat toimineet keskimääräisesti hyvin.
9. Evakuointisuunnitelma on päivitetty.

Mitä erityisiä kehityskohteita lautakunta nostaisi kuluneelta valtuustokaudelta?

1. Palo- ja pelastustoiminnan vetovoima: Palo- ja pelastustoiminnan vetovoimaa ei ole saatu nostettua. Tulisi edelleen miettiä keinoja saada motivoituneita opiskelijoita alalle.
2. Sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut: Kokonaisturvallisuuden kannalta on ongelmallista, jos sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut eivät pysty tavoitteisiinsa ja palvelulupauksiinsa. Ihmisten ongelmat kärjistyvät ja syrjäytyminen saattaa lisääntyä. Tämä voi mahdollisesti tuoda myös lisähaasteita valmius- ja turvallisuusseikkoihin esim. ikääntyvien kotona asumisen yleistymisellä on yhteys loukkaantuneiden ja menehtyneiden määriin. Tulipaloissa menehtyneiden ihmisten määrä on kasvanut ja esimerkiksi vuonna 2024 tulipaloissa menehtyneet olivat kaikki yli 65-vuotiaita. Kotona asumisen turvallisuus tuleekin olla keskeisenä yhteistyön ja kehittämisen kohteena pohdittaessa asumispalvelujen ratkaisuja. Valmius- ja turvallisuuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että toiminnassa panostetaan ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.
3. Tiedottaminen valmiuteen ja turvallisuuteen liittyvistä asioista: Sekä henkilöstöä että asukkaita tulisi tiedottaa paremmin valmiuteen ja turvallisuuteen liittyvistä asioista. Henkilöstön tiedottaminen edistäisi sitä, että henkilöstö tietäisi mikä heidän oma roolinsa on osana hyvinvointialueen kokonaisturvallisuutta ja valmiutta. Länsi-Uudenmaan väestölle voisi arvioida tarvetta varautumisohjeiden jakamisesta postiluukuista kuten esimerkiksi Tampereella on tehty. Tämä lisäisi kokonaisturvallisuutta, jos joudutaan poikkeustilaan.
4. Ensihoidon rahoituksesta päättää HUS. Säästöt ovat aiheuttaneet riskejä palvelujen saatavuuteen, materiaalihankintoihin, työturvallisuuteen ja henkilöstön jaksamiseen.
5. Säästötoimenpiteet: Säästöt kohdistetaan väärin, jos ne johtavat ammattipalokunnissa alimiehitykseen. Säästöjä on löydettävä muualta. Se on sekä henkilöstön että palvelujen saatavuuden kannalta kestävä ratkaisu.
6. Sopimuspalokuntien toimintaedellytykset: Sopimuspalokuntien toimintaedellytykset on turvattava ja niiden tarvitseman kaluston ja kiinteistöjen toimivuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta on huolehdittava.

7. Talousarvio ja taloussuunnitelma: Talousarvio ja taloussuunnitelma sisältävät merkittäviä sopeutustoimia, jotka voivat vaikuttaa pelastustoimen tavoitteiden toteutumiseen ja luovat riskejä.

8. Taloudellisen tilanteen takia pelastuslaitos on joutunut toiminnassaan painottumaan kiireellisten hälytyspalveluiden ylläpitämiseen ja tämä on johtanut siihen, että onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ei ole pystytty toteuttamaan täysimääräisesti palvelutasopäätöksen mukaisesti. Erityisesti valvontatoiminnan osalta on jääty asetetusta tavoitteesta, mikä johtuu valvontaprosessin pidentyneestä kestosta ja henkilöstön vaihtuvuudesta. Kerros- tai rivitalojen määräaikaista valvontaa ei ole pystytty toteuttamaan.

Arvioikaa hyvinvointialueen strategisissa tavoitteissa onnistumista asteikolla 1–5

5 = Lautakunnan strategiseen vastuualueeseen kuuluvissa tavoitteissa edistytty suunnitelman mukaisesti erinomaisin tuloksin.

4 = Tavoitteissa edistytty pääosin suunnitelman mukaisesti hyvin tuloksin.

3 = Tavoitteissa edistytty kohtalaisesti ja niiden saavuttaminen todennäköistä, mutta joitakin haasteita tai viiveitä.

2 = Tavoitteissa edistyminen merkittävästi jäljessä suunnitelmasta ja onnistuminen epävarmaa.

1 = Ei toteutettu suunnitelman mukaisia toimenpiteitä tavoitteiden edistämiseksi.

Muut kommentit hyvinvointialueen strategioiden arviointia koskien

Hyvinvointialueen palvelustrategiassa olisi hyvä ja toivottavaa jatkossa huomioida palvelujen toteutuksiin liittyen myös toiminnan valmius- ja turvallisuus näkökulmat kattavammin.

Kulunut valtuustokausi on ollut työntäyteinen, ja pelastustoiminnan osalta kunnilla on ollut tiivistä yhteistyötä jo ennen hyvinvointialueelle siirtymistä, eli vuodesta 2004 alkaen, mikä on helpottanut siirtymistä. Myös sopimuspalokuntien työssä tämä hyvä yhteistyö on ollut olemassa jo aiemmin. Valtuustokaudella talouden tasapainottaminen on ollut keskiössä ja se onkin edistynyt vauhdilla.

Palvelustrategia on vahvasti kytköksissä talousarvioon, ja rahoituksen niukkuus on asettanut haasteita tavoitteiden saavuttamiselle.